

NÆRINGS
FORENINGEN
I DRAMMENSREGIONEN

bæere
kraft.
drammen

Dokumentert ansvar - Rapportering i vente

01

Hvorfor får vi nye krav til bærekraftsrapportering?

Bærekraftagendaen har vært drevet av forventninger fra interessentene - nå kommer reguleringen etter...

Økende forståelse for og fokus på klimaendringer, knapphet på ressurser, stress på naturkapital, sosial rettferdighet og ansvarlig foretaksstyring blant...

... myndigheter, lover og forskrifter

... investorer og kapitalmarkedet

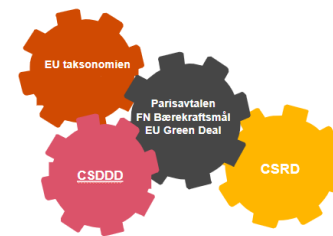

... ansatte, samfunnet og forbrukere

... tvinger frem en tydeligere prioritering av bærekraft i alle selskaper

Næringslivets bærekraftsforpliktelser rettsliggjøres

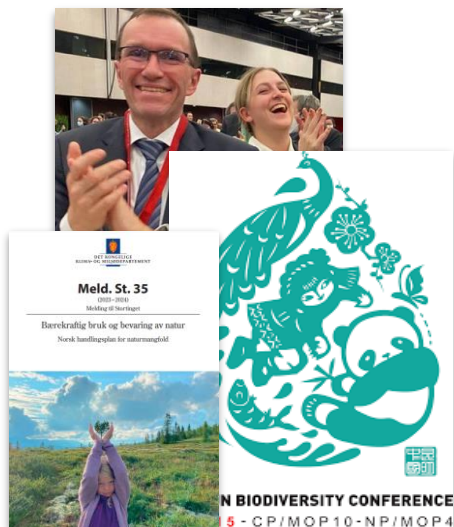

Kategori 1: Internasjonale forpliktelser	FNs bærekraftsmål	Parisavtalen	EU Grønne Giv	EU Grønne Giv
Kategori 2: Overordnede, men konkrete rettsregelverk	KLASSIFIKASJON EU taksonomien(-e): <ul style="list-style-type: none">• Kriterier for miljømessig bærekraft• (Sosiale kriterier) 	DUE DILIGENCE <ul style="list-style-type: none">• Aktsomhetsdirektivet (CSDDD)• Åpenhetsloven 	RAPPORTERING <ul style="list-style-type: none">• Bærekraftsdirektivet (CSRD)• Offentliggjøringsforordning (SFDR) 	VIRKEMIDLER <ul style="list-style-type: none">• Spesifikke regelverk som stiller krav eller gir insentiver

Etter mange år med frivillig bærekraftsarbeid, får vi nå en rekke reguleringer som gjør bærekraftsarbeid og -rapportering lovpålagt

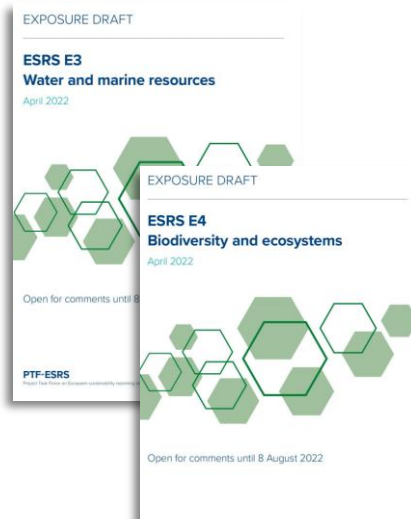
Natur som rapporteringstema er kommet for å bli!

Naturavtalen

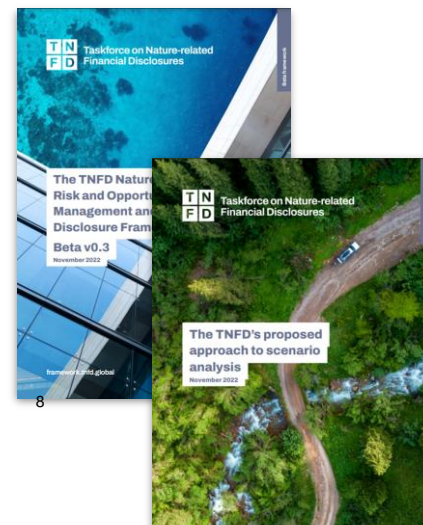
Internasjonale avtaler

CSRD (ESRS)

Regionalt og nasjonalt lowerk

TNFD

Frivillige rammeverk

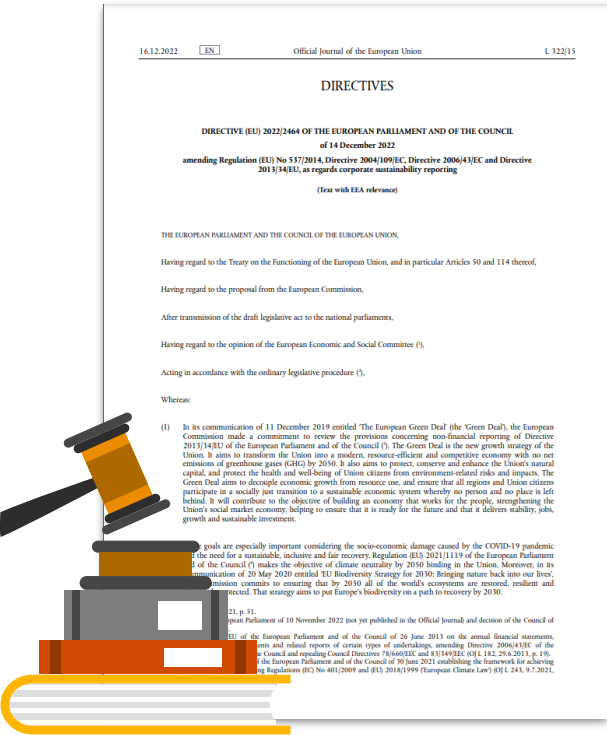

02 Hva er CSRD?

En av *få* forkortelser jeg skal
bruke i dag!

Bærekraftsdirektivet (CSRD)

Utgangspunktet er en analyse av dobbel vesentlighet

I korte trekk:

- Et rapporteringsdirektiv som **likestiller bærekraftsrapportering** med finansiell rapportering
- Norge følger EUs tidsplan, og direktivet ble vedtatt av Stortinget i sommer og tatt inn i **norsk lov**
- Ca. **1200 norske virksomheter omfattes**, og om lag 50.000 europeiske
- Krav om at bærekraftsrapporteringen **skal attesteres**
- **Økte krav og forventninger** til styring og kontroll
- Elektronisk format og **elektronisk merking av informasjonen** blir obligatorisk
- Det er utviklet egne **rapporteringsstandarder** som alle som omfattes må rapportere i tråd med

CSRD bygger på best practice fra frivillige rapporteringsrammeverk

Taskforce on Nature-related
Financial Disclosures

CSRD er et rapporteringsdirektiv - men målet er omstilling

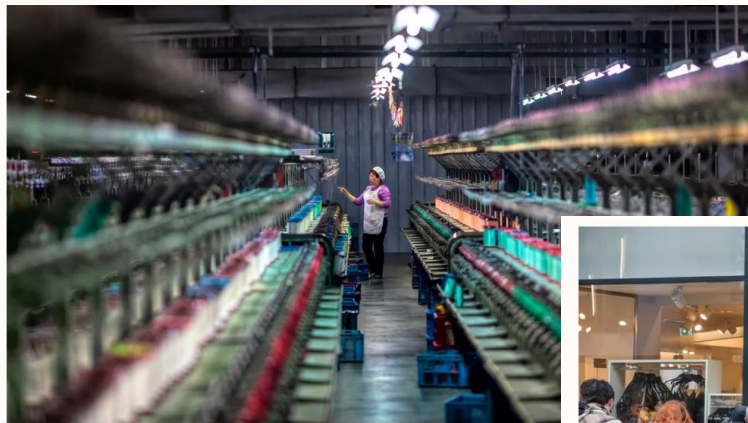

Under CSRD skal
selskaper
rapportere på
bærekraftsforhold
langs hele
verdikjeden

FNs handelsorgan: Klesindustriens utslipp er større enn fly og sjøfart

Et par jeans fører til utslipp på 33,4 kilo CO 2-ekvivalenter – like mye som en bilreise på 111 kilometer, ifølge FNs handelsorgan.

H&M-sjefen nekter for at de dumper klær i Afrika

**Nye avsløringer om motebransjen:
EU-land dumper 37 millioner
plastikk-klær i Kenya**

Børs og finans

H&M vil doble salget og halvere klimautslipp

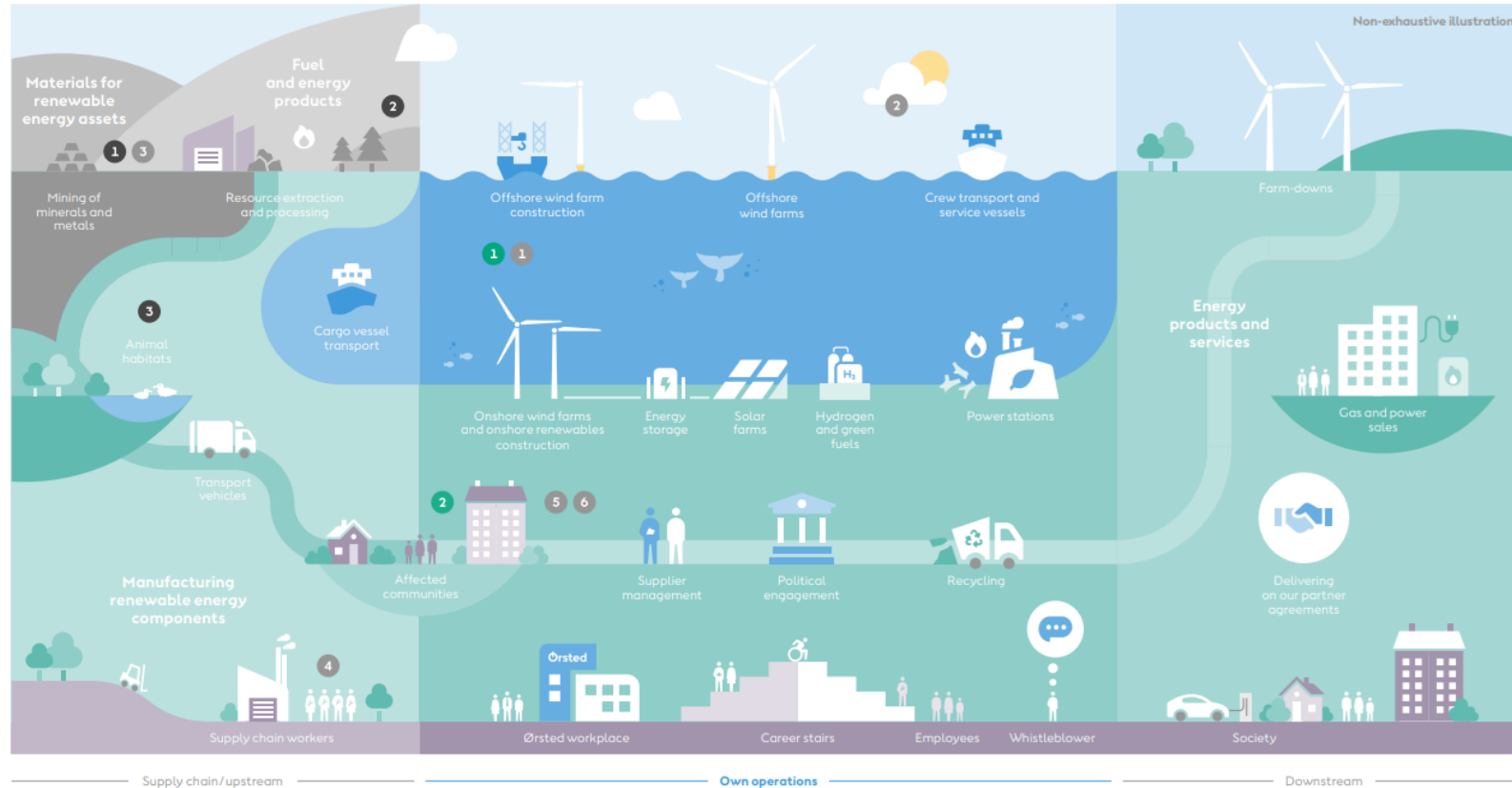
28.01.22

– Tror folk vil kjøpe færre billige plagg

H&M-sjef Karl Johan Persson er bekymret for at flyskammen brer om seg til klesbransjen. En av Norges mest kjente motegründere mener Persson har «et kjempepoeng», men advarer mot at begrepet kan misbrukes.

Value chain overview — showing where our material sustainability-related impacts (crucial) and our material sustainability-related risks occur across our full value chain

Positive impacts

- 1 Renewable energy deployment
- 2 Local jobs and educational opportunities

Negative impacts

- 1 Use of virgin materials
- 2 Natural resources exploitation and land-use change
- 3 Habitat loss from land degradation

Sustainability-related risks

- 1 Transition climate-related risk
- 2 Physical climate-related risks
- 3 Availability of materials and components
- 4 Supplier misconduct related to human rights
- 5 Local community interests and concerns
- 6 Indigenous Peoples' consent

ESRS: Standardiserte rapporteringskrav fordelt på 10 temastandarder...

1. Generiske rapporteringskrav

Disse to er obligatoriske for alle

Strategi, påvirkning, risiko og muligheter

 ESRS 1: Generelle krav ESRS 2: Generelle rapporteringskrav

Klima og miljø (environment)

- Klimaendringer
- Forurensning
- Vann og marine ressurser
- Biomangfold og økosystemer
- Ressursbruk og sirkularitet

Mennesker og samfunn (social)

- Egen arbeidskraft
- Arbeidere i verdikjeden
- Berørte lokalsamfunn
- Forbrukere og sluttbrukere

Styring (governance)

- Forretningsadferd

2. Sektorspesifikke rapporteringskrav

3. Selskapsspesifikke rapporteringskrav

... og en rekke underteamer

ESRS 1: Generelle krav

ESRS 2: Generelle rapporteringskrav

Miljø

Sosial

Forretningsatferd

Tema

E1: Klimaendringer

E2: Forurensning

E3: Vann og marine ressurser

E4: Biomangfold og økosystemer

E5: Ressursbruk og sirkularitet

S1: Egen arbeidskraft

S2: Arbeidere i verdikjeden

S3: Berørte lokalsamfunn

S4: Forbrukere og sluttbrukere

G1: Forretningsetikk

Tilpasning til klimaendringer

Forurensning av luft, vann og jord

Vann

Direkte påvirkning på drivere for tap av biomangfold

Ressurstilførsel og ressursbruk

Arbeidsforhold

Arbeidsforhold

Lokalsamfunns økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

Informasjonsrelaterte påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere

Forretningskultur

Redusere klimaendringer

Forurensning av levende organismer og matkilder

Marine ressurser

Påvirkning på arters tilstand

Ressursbidrag fra produkter og tjenester

Likebehandling og muligheter for alle

Likebehandling og like muligheter for alle

Lokalsamfunns sivile og politiske rettigheter

Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere

Beskyttelse av varslere

Energi

Stoffer som gir grunn til bekymring

Påvirkning på økosystemers tilstand og utstrekning

Avfall

Andre arbeidsrelaterte rettigheter

Andre arbeidsrelaterte rettigheter

Urfolks rettigheter

Sosial inkludering av forbrukere og/eller sluttbrukere

Dyrevelferd

Stoffer som gir stor grunn til bekymring

Påvirkninger på og avhengighet av økosystemtjenester

Politisk engasjement og lobbyvirksomhet

Mikroplast

Håndtering av relasjoner med leverandører og betalingspraksis

Korrupsjon og bestillinger

Hvilke av disse et selskap skal rapportere på, avhenger av analysen av **dobbel vesentlighet**

Bærekraftsforhold (ESG-forhold)

Eksempler på undertema i henhold til CSR

Dobbel vesentlighet handler om å forstå bærekraft ut fra to perspektiver

Virksomhet
med verdikjede

Påvirkning

Finansielle
konsekvenser

Påvirkning:
Selskapets faktiske
eller potensielle
påvirkninger på
bærekraftsforhold
("innsiden-ut")

Positiv ⊕

Negativ ⊖

💡 Muligheter

⚠ Risiko

**Finansiell
vesentlighet**
Bærekraftsforhold som
har eller kan ha
finansiell påvirkning på
virksomheten
("utsiden-inn")

Et selskap kan for eksempel ende opp med disse vesentlige temaene...

Klima

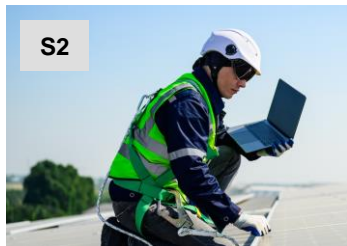
Forurensning

Biomangfold & økosystemer

Egne ansatte

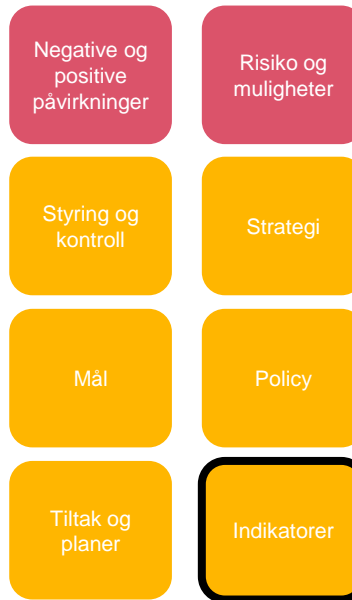

Arbeidere i verdikjeden

Forbrukere og sluttbrukere

Og innenfor temaene må det rapporteres på blant annet...

03 Rapportering på natur - hva nå?

E4 - biologisk mangfold og økosystemer

Naturen gir samfunnet og næringslivet livsviktige og nødvendige tjenester, men går tapt i stor skala

1 million

dyr og planter står i fare for utryddelse **på grunn av menneskelig aktivitet**

På 50 år har **verdens dyrebestander** gjennomsnittlig blitt redusert med

70%

\$125 000 mrd

et anslag på **verdien** av økosystemtjenester

Økosystemtjenester gir oss...

Ren luft og rent vann

Pollinering og sykdomsregulering i matproduksjon

Karbonlagring

Omdannelse av avfall

Klimaregulering og beskyttelse mot ekstremvær

Jorddannelse

Mat, drikkevann og naturmaterialer

Naturbasert reiseliv

Rekreasjon og fritid

Det finnes fem drivere for tap av natur, og alle er menneskeskapt

Impact Drivers

Alle faktorer som forårsaker **endringer i naturen, menneskeskapte verdier, økosystemtjenester og god livskvalitet.**

Arealendringer

Endringer og inngrep i natur påvirker levestedet til planter, dyr og sopp. Arealendringer er den største trusselen mot naturmangfold.

Klimaendringer

FNs klimapanel anslår at 20 til 30 prosent av artene på jorda står i fare for å dø ut på grunn av menneskeskapte klimaendringer.

Forurensning

Forurensning er en trussel mot naturmangfold og innebærer alt fra mikroplast og kjemikalier til gjødsel fra jordbruket.

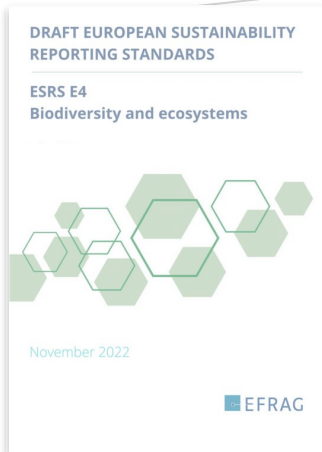
Fremmede arter

En fremmed art har krysset naturlige barrierer ved hjelp av mennesker. Noen fremmede arter sprer seg og blir et miljøproblem.

Overhøsting

Overfiske, overdreven jakt eller sanking kan til slutt utrydde en art. Når arter blir borte, kan det få ringvirkninger i resten av økosystemet de er en del av.

ESRS E4 - Biodiversity and ecosystems

Strategy

1. Transition plan and consideration of biodiversity and ecosystems in strategy and business model
2. Material IROs

Impact, risk and opportunity management

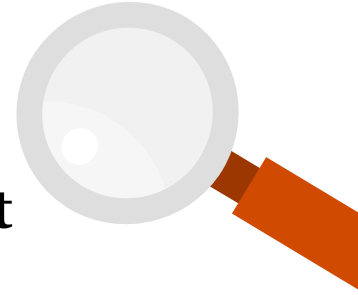
1. Process to identify IROs
2. Policies related to biodiversity and ecosystems
3. Actions and resources related to biodiversity and ecosystems

Metrics and targets

1. Targets related to biodiversity and ecosystems
2. Impact metrics related to biodiversity and ecosystems change
3. Potential financial effects from biodiversity and ecosystem-related impacts, risks and opportunities

Hovedelementer

- ✓ **En strategi** for naturpositiv omstilling og hensyn til natur i strategi og forretningsmodell
- ✓ **Naturrisiko** (påvirkning + avhengighet) for virksomheten og verdikjeden
- ✓ **Handlingsplan og tiltak** for naturpositiv omstilling
- ✓ **Styrende dokumenter** knyttet til natur
- ✓ **Mål og nøkkelindikatorer** (KPIer)
- ✓ **Finansielle konsekvenser** knyttet til naturrisiko

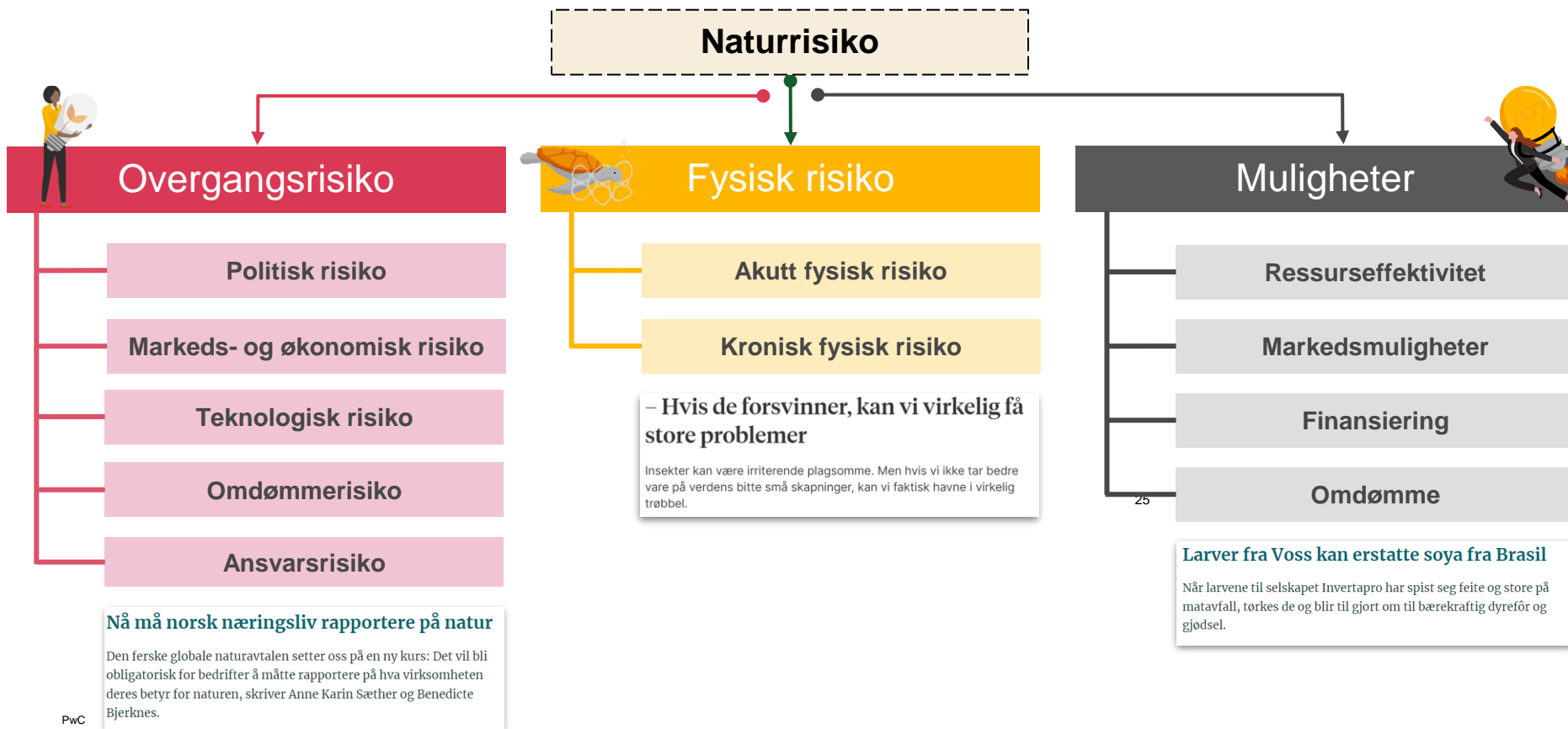
IROs - identification and assessment

Description of processes to identify and assess material biodiversity and ecosystem-related impacts, risks, dependencies and opportunities'

→ **En naturrisikoanalyse**

(ESRS E4) IRO-1

Tap av natur kan gi ulike typer risiko og muligheter...

... og denne risikoen oppstår gjennom selskapets avhengighet av og påvirkning på natur

1

Avhengighet

Naturen gir ressurser og økosystemtjenester som et selskap er avhengig av for å levere sine produkter eller tjenester

2

Påvirkning

Et selskaps aktiviteter kan påvirke natur positivt eller negativt, som igjen kan påvirke naturens evne til å levere ressurser og økosystemtjenester

Skaper ulike typer risiko eller muligheter

Overgangsrisiko

Fysisk risiko

Muligheter

Økonomiske eller strategiske konsekvenser

1. Ødeleggelse av verdier/kapital
2. Volatile råvarepriser
3. Forstyrrelser i verdikjeden
4. Økte driftskostnader
5. Flytting og tilpasning av drift
6. Prising av eksternaliteter
7. Endret etterspørsel

1. Nye forretningsmuligheter
2. Redusert ressursbruk
3. Reduserte kostnader
4. Nye markedsmuligheter
5. Bedre omdømme
6. Bedre kreditt- eller finansieringsvilkår

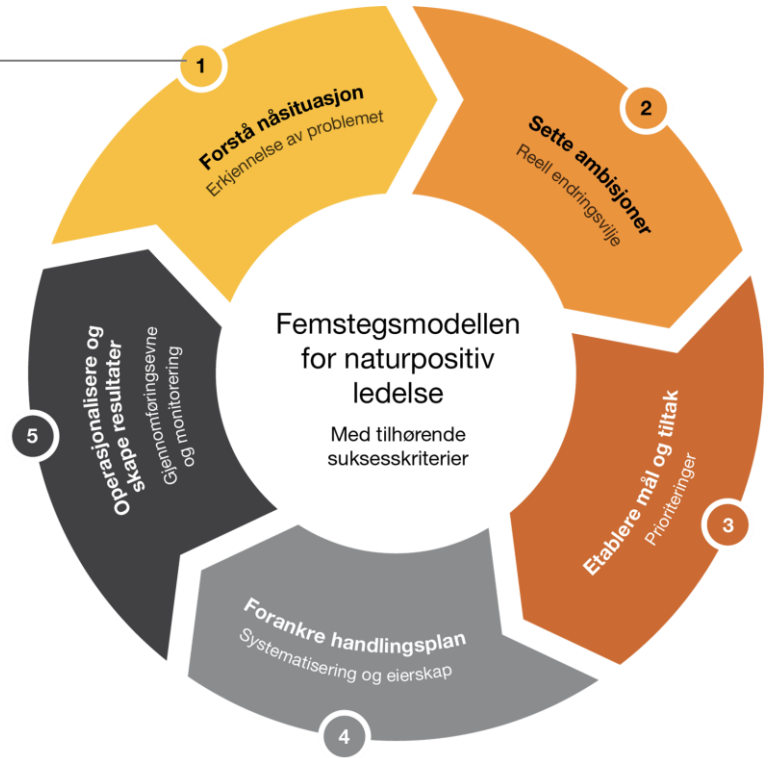

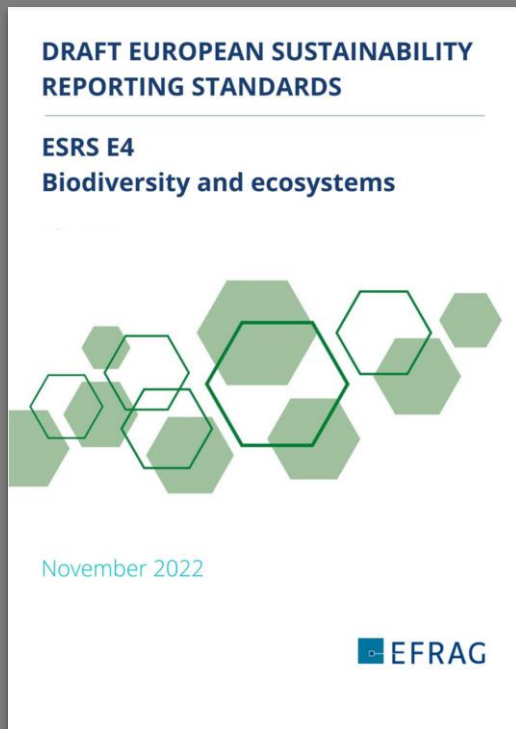
Hvor starter man?

NATURRISIKOANALYSE

Naturpositiv ledelse
En positiv tilnærming til natur

Guidance on the assessment and management of nature-related issues: The U.S.E.F. Approach

ESRS E4

#Kort oppsummering

- Sannsynligvis den mest komplekse og vanskeligste miljøstandarden å forstå og rapportere godt om
- Krever dyp innsikt i **stedsspesifikk** informasjon på tvers av egen drift og verdikjede
- Utvikle en strategi basert på vesentlige påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter
- Utarbeide mål og handlingsplaner i tråd med deres strategi, og der det er relevant med henvisning til eksisterende verktøy, rammeverk, databaser og metoder
- Start tidlig for å bygge kompetanse og erfaring!

Beyond compliance

Bruk CSRD og nye rapporteringskrav til en strategisk fordel

Modenhet bærekraft

Etterlevelse:

Redusere operasjonell risiko, redusere risikoen for "non-compliance"

Nødvendighet: Oppfylle forventninger

'License to operate', redusere omdømmerisiko

Effektivitet: Smart å gjøre

Kostnadsbesparelser både i egen virksomhet og i verdikjeden

Lederskap: langsiktig levedyktighet

Innovasjon & vekst - Nye muligheter - Nye forretningsmodeller

Øke verdi

Skape verdi

Beskytte verdi

Kontakt oss gjerne!

Gorm F. Nymark
Partner
+47 95 26 00 76
gorm.f.nymark@pwc.com

Rune Sollund
Direktør
+47 95 26 09 79
rune.sollund@pwc.com

Line Katrine Jimenez-Killingmo
Partner
+47 95 26 03 24
line.jimenez.killingmo@pwc.com

Guro Skjeggerud
Partner
+47 95 26 09 41
guro.skjeggerud@pwc.com

Anna Hole
Senior Associate
Sustainability and Climate Change
+47 46 43 04 45
anna.hole@pwc.com

Interessert i å lære mer om naturrisiko?

